

Riktlinjer för biståndshandläggning samt verkställighet för äldre och funktionsnedsatta i Härjedalens kommun

Dokumentets namn	Riktlinjer för biståndshandläggning samt verkställighet för äldre och funktionsnedsatta i Härjedalens kommun	Diarienum KS 2019/470	
Dokumenttyp	Riktlinje		
Fastställd av	Socialutskottet	Datum och paragraf	2019-04-23 Su § 67
Dokumentansvarig/processägare	Socialförvaltningen/Socialchef	Giltighetstid	
Reviderat datum (beslut)	Socialutskottet 2019-04-23		
Övrig info			

Innehåll

1.1 Syfte	3
1.2 Riktlinjernas omfattning	3
1.3 Avgränsning	3
1.4 Uppföljning	3
2. Rätten till bistånd	3
2.1 Socialtjänstlagen (SoL)	3
2.1.1 Rättighet för den enskilde - skyldighet för kommunen.....	4
2.1.2 Skälig levnadsnivå	4
3. Biståndsbedömning	4
3.1 Ansökan	4
3.1.1 Kvalitetsnivå hantering av ansökan.....	4
3.2 Utredning	5
3.2.1 Kvalitetsnivå utredning	5
3.2.2 Barnperspektivet	5
3.3 Beslut	5
3.3.1 Gynnande beslut	6
3.3.2 Avslagsbeslut.....	6
3.3.3 Överklagande av beslut	6
3.3.4 Uppföljning och omprövning av biståndsbeslut	7
3.3.5 Kvalitetsnivå beslut	7
4. Hemtjänstinsatser	7
4.1 Serviceinsatser	7
4.1.1 Städning.....	8
4.1.2 Fönsterputs	8
4.1.3 Tvätt- och klädvård.....	8
4.1.4 Inköp och enklare ärenden.....	8
4.1.5 Social samvaro	9
4.2 Omvårdnadsinsatser	9
4.2.1 Personlig omvårdnad	9
4.2.2 Mat	10
4.2.3 Måltidsstöd	10
4.2.4 Tillsyn	10
4.2.5 Anhörigavlösning.....	10
4.2.6 Anhöriganställning.....	10
4.2.7 Trygghetslarm	10
5. Särskilda boendeformer	11
5.1 Särskilt boende	11
5.2 Korttidsboende	12
5.2.1 Korttidsboende för tillfällig avlastning	12
5.2.2 Växelomsorg	12
5.2.3 Korttidsboende i livets slut	12
6. Övriga behovsbedömda insatser	12
6.1 Ledsagning	12
6.2 Boendestöd	13
6.3 Kontaktperson	13
6.4 Byvakmästare	13

Inledning

1.1 Syfte

Dessa riktlinjer omfattar biståndsbedömning, verkställighet samt de insatser som finns att tillgå inom omsorgen om äldre och funktionsnedsatta i Härjedalen kommun. Information om insatser och omsorg till äldre och funktionsnedsatta, ska också finnas tillgänglig på annat sätt för enskilda i behov av bistånd, deras anhöriga samt för allmänheten.

Riktlinjerna syftar huvudsakligen till att vara ett stöd för handläggarna i biståndsbedömningen utifrån den enskildes ansökan och behov. Här klarläggs vilka insatser som *vanligtvis* beviljas samt i vilken omfattning dessa insatser *vanligtvis* kan beviljas. Stödet ska leda till en ökad rätts-säkerhet för den enskilde i behov av bistånd samt säkerställa att biståndsbeslut i högre omfattning fattas enligt samma eller likartade bedömningsgrunder. Riktlinjerna ska också vara ett stöd vid verkställighet av beviljade insatser för att säkerställa rättssäkerhet och kontinuitet.

Riktlinjerna är ett komplement till, men inte en ersättning för, de lagar och föreskrifter som styr verksamheter inom området. Riktlinjerna är avsedda att vara normgivande för biståndsbedömning och insatsernas omfattning, bistånd kan dock aldrig vägras den enskilde med hänvisning till att insatsen inte finns med i dessa riktlinjer. Det är alltid den enskildes speciella situation och behov som ska ligga till grund för ett biståndsbeslut.

1.2 Riktlinjernas omfattning

I dessa riktlinjer regleras insatser inom området hemtjänst vilket omfattar omvårdnadsinsatser och serviceinsatser till äldre personer och personer med funktionsnedsättning i deras hem. Utöver detta regleras också trygghetslarm, matdistribution, ledsagarservice, stöd till anhöriga och omsorgsboende i dessa riktlinjer.

1.3 Avgränsning

Dessa riktlinjer omfattar inte insatser och beslut enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, färdtjänst och riksfärdtjänst, avgifter och tillämpning av avgiftstaxa eller insatser som utförs av frivilligarbetare.

1.4 Uppföljning

Dessa riktlinjer följs upp i kommunstyrelsen årligen eller vid behov.

2. Rätten till bistånd

2.1 Socialtjänstlagen (SoL)

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning eller för sin livsföring i övrigt. Alla äldre människor ska också få en möjlighet att leva och bo självständigt under trygga och värdiga förhållanden och när detta inte längre är möjligt ska den enskilde ha möjlighet att få en god bostad med det stöd och den hjälp som han eller hon behöver. En aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra ska också möjliggöras. De personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk, funktionsnedsatt eller äldre ska också erbjudas hjälp och stöd för att underlätta hans eller hennes situation. Detta framgår av socialtjänstlagen (2001:453). Alla insatser som ges med stöd av denna lag ska bygga på den enskildes självbestämmande och integritet.

2.1.1 Rättighet för den enskilde - skyldighet för kommunen

Socialtjänstlagen är i stora delar utformad som en rättighetslagstiftning för den enskilde. Den som uppfyller vissa kriterier har rätt till bistånd. Av denna rättighet för den enskilde följer en skyldighet för kommunen att leva upp till lagens krav. Denna skyldighet för kommunen fråntar dock inte den enskilde hans eller hennes eget ansvar att klara sin försörjning och livsföring i övrigt.

2.1.2 Skälig levnadsnivå

Det bistånd som beviljas enligt socialtjänstlagen ska ge den enskilde personen en skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå ger uttryck för vissa minimikrav vad gäller kvaliteten på den beviljade insatsen, det ger dock inte den enskilde någon obegränsad frihet att välja tjänster oberoende av kostnad. Skälig levnadsnivå ska inte förväxlas med begreppet ”goda levnadsförhållanden” vilket används i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och som har en mer omfattande betydelse. Vad som är skälig levnadsnivå måste bestämmas utifrån de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall, det vill säga den enskildes individuella behov.

3. Biståndsbedömning

I Härjedalens kommun är det en biståndshandläggare som tar emot den enskildes ansökan, utreder och bedömer personens behov samt beslutar om insatser med stöd av socialtjänstlagen. Handläggaren dokumenterar också utredning och beslut i enlighet med socialtjänstlagens och förvaltningslagens bestämmelser och lämnar sedan beställningen av insatsen till verkställaren. Biståndshandläggaren svarar också för uppföljning av biståndsbeslutet. Vissa ansökningar hanteras beslutsfattande av kommunstyrelsens socialutskott efter beredning av biståndshandläggare.

3.1 Ansökan

Det finns inga regler som begränsar vad den enskilde kan ansöka om. När en ansökan inkommer ska alltid den enskildes behov bedömas då det är behovet som avgör om bistånd ska beviljas och vad detta bistånd i så fall ska bestå av. Ansökan kan göras skriftligen eller muntligen och ansökan ska tas om hand utan dröjsmål när den har inkommit till kommunen, oavsett i vilken form den inkommer.

Ansökan kan göras av den enskilde själv eller en legal ställföreträdare. Att den sökande är behörig att ansöka ska alltid utredas i samband med att ansökan kommer in. Om det inte tydligt framgår av ansökan vad den avser ska handläggaren hjälpa den enskilde att precisera och/eller komplettera sina önskemål och dokumentera detta så att denna information kan läggas till grund för utredning och beslut.

Avseende ansökan om hushållsgemensamma insatser, t ex städ, tvätt och disk, läggs eventuellt beviljat beslut endast på en part i hushållet. Av utredningen ska det då framgå att ingen av parterna i hushållet kan utföra hushållssysslorna själv.

3.1.1 Kvalitetsnivå hantering av ansökan

En första preliminär bedömning av ansökan eller anmälan om behov av brådskande natur ska göras samma arbetsdag som ansökan inkommer. Handläggaren kontaktar personen det gäller och gör en förhandsbedömning om huruvida kommunstyrelsen ska öppna ett ärende och genomföra en utredning.

När en skriftlig ansökan inkommit till kommunstyrelsen och mottagits av biståndshandläggare ska denne meddela den enskilde inom en vecka att ansökan mottagits. Information om kommunens avgiftssystem sker alltid när det efter utredning visar sig att behov av insatser föreligger. Att information delgetts den sökande ska dokumenteras i journal.

Observera att samtycke från den enskilde är en förutsättning för att andra än den enskilde själv ska kunna ta del av informationen.

3.2 Utredning

En utredning grundar sig på den enskildes ansökan. Grund för utredning kan också vara en kallelse till vårdplanering eller till ett uppföljningsmöte. Andra omständigheter som kommunstyrelsen på annat sätt fått kännedom om kan också föranleda en utredning.

Den enskildes situation ska utredas i enlighet med de krav som fastställts i lagar och föreskrifter på en utrednings innehåll. Den sökandes behov ska utredas och beskrivas i utredningen. Hänsyn tas enbart till den enskildes behov, andra omständigheter som till exempel ekonomiska faktorer eller tekniska svårigheter att genomföra insatsen är inte av relevans för bedömningen av behovet. Handläggningen i sin helhet ska bygga på den enskildes rätt till självbestämmande och integritet. Om kompletterande uppgifter måste inhämtas från till exempel sjukvård eller annan ska den enskildes samtycke, eller om detta inte är möjligt den legale ställföreträdarens samtycke, först inhämtas.

Under utredningen ska den enskildes ansökan prövas mot de krav som uppställs i socialtjänstlagen. Handläggaren ska då ställa sig följande frågor:

- Kan den enskilde själv tillgodose sina behov?
- Kan den enskilde få sina behov tillgodosedda på annat sätt?

Om svaret på dessa två frågor besvaras nekande kan den enskilde vara berättigad till bistånd. Den enskildes behov och önskemål ska då dokumenteras tillsammans med vilka insatser behovet ska tillgodoses. Biståndet ska då i sin helhet tillförsäkra den enskilde följande:

- En skälig levnadsnivå.
- Det ska stärka den enskildes möjlighet att leva ett värdigt och självständigt liv.

3.2.1 Kvalitetsnivå utredning

När ansökan om bistånd har inkommit till kommunstyrelsen ska utredning inledas utan dröjsmål, dock senast en vecka efter det att ansökan inkommit. Detta gäller också vid anmälan om vårdplanering eller uppföljningsmöte eller när andra omständigheter som kan föranleda en åtgärd från kommunstyrelsens sida framkommit.

Utredningstiden bör inte överskrida två veckor vid ansökan om hemtjänstinsatser av service och omvårdnadskaraktär samt korttidsboende. Utredningstiden bör inte överskrida fyra veckor vid ansökan om insats i form av omsorgsboende. Insatser av brådskande karaktär ska utredas omgående eller nästkommande vardag.

3.2.2 Barnperspektivet

Om det finns barn i det enskildas hem ska barnperspektivet alltid beaktas. Med barn avses alla som är under 18 år. Det ska framgå från utredningen hur barnperspektivet har beaktats. Att det finns barn i hushållet kan t.ex. innebära att välja en verkställighetsform som tillgodoser barnets behov på bästa sätt.

3.3 Beslut

Ett beslut kan vara gynnande i sin helhet, ett delvis avslag eller ett helt avslag. Beslutet ska alltid formuleras på ett enkelt sätt så att den enskilde kan förstå innebörden av beslutet. I beslutet ska det alltid framgå:

- Vad den enskilde ansökt om samt när. Det ska alltid gå att relatera beslutet till den enskildes ansökan.
- Vem beslutet avser.
- Vad som beviljats och vad som avslagits.
- Fr o m och t o m datum för beslutet (vid beslut om boende behövs inget t o m datum).
- På vilka lagliga grunder som beslutet fattats.
- När och om beslutet ska följas upp.
- Datum för beslutet.
- Namn och befattning, samt underskrift, på den som fattat beslutet. (lägga in fr Rutin handläggare i stället)

Om särskilda skäl föranleder det kan ett förbehåll om återkallelse finnas med i beslutet (gäller endast gynnande beslut).

Samtliga beslut ska rapporteras till kommunstyrelsens socialutskott en gång i kvartalet.

3.3.1 Gynnande beslut

Ett gynnande beslut har formen av ett rambeslut där beviljade insatser anges utifrån ansökan. Efter det att beslutet fattats ska ärendet omgående, det vill säga samma dag som beslutet fattats, överlämnas till berörd utförare för verkställighet. Utföraren ska inom två veckor från överlämnandet av ett beslut om hemtjänstinsatser upprätta en genomförandeplan tillsammans med den enskilde och/eller legal ställföreträdare. Biståndshandläggaren ska omgående underrättas om upprättad genomförandeplan. Ansvar för att genomförandet av en beslutad insats dokumenteras vilar på verkställaren. De insatser som fastställs i genomförandeplanen ska präglas av respekt för den enskildes självbestämmande och integritet. Planeringen görs av verkställaren i samråd med den enskilde, eventuellt anhöriga och vid behov biståndshandläggare utifrån det aktuella beslutet.

Ett gynnande beslut kan inte ändras i, för den enskilde, negativ riktning annat än om den enskildes biståndsbehov väsentligt har förändrats, att beslutet fattats med ledning av vilseledande uppgifter från den enskilde eller om det försetts med ett förbehåll om återkallande.

Omvårdnadsbeslut ska verkställas snarast, dock senast inom 48 timmar. Beslut om serviceinsatser ska verkställas inom två veckor.

3.3.2 Avslagsbeslut

Om beslutet innebär att den enskildes ansökan helt eller delvis avslås så ska den sökande alltid underrättas om förslag till beslut tillsammans med de uppgifter som tillförts ärendet av annan än den enskilde. Sökande ges sedan skälig tid (tio arbetsdagar) för att inkomma med yttrande eller kompletterande handlingar innan slutligt beslut fattas i ärendet (kommunicering).

Om inget nytt tillkommer under kommunikeringstiden delges den sökande beslutet skriftligen tillsammans med en överklagandehänvisning. Om nya uppgifter kommer in dokumenteras detta och tas med till bedömningen inför beslutet. Den enskilde meddelas om beslutet blir bifall eller avslag.

3.3.3 Överklagande av beslut

Om beslutet innebär helt eller delvis avslag har den enskilde eller hans/hennes legale ställföreträdare alltid rätt att överklaga beslutet. Om den enskilde så önskar ska biståndshandläggare vara hen behjälplig med överklagandet. Är beslutet uppenbart oriktigt och om det kan ändras snabbt,

enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part så är kommunstyrelsen skyldig att ompröva beslutet, detta gäller oavsett om något överklagande inkommit eller inte. Om omprövning inte är aktuell eller inte föranleder någon ändring sänder kommunstyrelsen överklagandet vidare till förvaltningsrätten efter prövning om överklagandet inkommit i rätt tid. Se också rutin för hantering av inkommen överklagande.

3.3.4 Uppföljning och omprövning av biståndsbeslut

Beviljat bistånd fastställs enligt socialtjänstlagen i ett biståndsbeslut. Beslutet kan omprövas vid väsentligt förändrade hjälpbehov. Om inga förändrade förhållanden har kommit till kommunstyrelsen kännedom görs en uppföljning av biståndsbeslut en gång per år.

För personer med omfattande hjälpbehov, som bedöms som föränderliga, görs en första omprövning efter två månader, därefter var sjätte månad till dess behoven inte längre bedöms som föränderliga.

Vad gäller insatsen omsorgsboende ska en genomförandeplan upprättas inom två veckor efter inflyttning. Planen följs upp/revideras tillsammans med den enskilde var sjätte månad, tidigare vid behov. Normalt sett omprövas inte ett gynnande beslut om omsorgsboende utan enbart insatsernas omfattning i genomförandeplanen.

3.3.5 Kvalitetsnivå beslut

Ett beslut ska alltid gå att relatera till den enskildes ansökan.

Ett gynnande beslut ska överlämnas till berörd utförare samma dag som beslutet fattats genom beställning via Treserva.

Ett beslut om helt eller delvis avslag ska alltid åtföljas av information om hur den enskilde överklagar.

4. Hemtjänstinsatser

Hemtjänst är en viktig resurs för att underlätta den dagliga livsföringen i den egna bostaden. För människor som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning har svårigheter att helt eller delvis sköta sitt hem och/eller sin egen omvårdnad ska hemtjänst kunna bidra till ökad trygghet och ökade möjligheter att bo kvar i sitt eget hem. Insatserna ska tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Hjälpen ska stärka den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv och beviljas i de avseenden som den enskildes behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

Nedan ges exempel på insatser som kan ingå i hemtjänst. Uppräkningen är inte uttömmande då det alltid är den enskildes individuella behov som styr insatsernas utformning.

Biståndshandläggare har rätt att bevilja hemtjänst upp till 120 timmar per månad, beslut om tid utöver 120 timmar fattas av kommunstyrelsens socialutskott i enlighet med delegationsordning. Behovet av omsorgsboende ska alltid utredas vid beslut av denna omfattning, i samråd med den enskilde.

De olika insatserna inom hemtjänst delas här upp i två delar, serviceinsatser och omvårdnadsinsatser, beroende på insatsens karaktär.

Beviljade insatser verkställs i huvudsak av kommunens hemtjänst eller på kommunens omsorgsboende. I särskilda fall kan insatser verkställas via anhöriganställning. Detta är då ett verkställighetsbeslut som beslutas av kommunstyrelsens socialutskott.

4.1 Serviceinsatser

Hjälp i hemmet av servicekaraktär beviljas efter brukarens behov om dessa inte kan tillgodoses på annat sätt. Serviceinsatser beviljas i normalfallet inte om den sökande sammanbor med maka/ make eller sambo som kan sköta de aktuella sysslorna i hemmet.

Inom ramen för skäligen levnadsnivå anses inte serviceinsatser i form av vedhantering, snöskottning, storstädning samt tillsyn och skötsel av djur ingå.

Den enskilde bör av biståndshandläggaren informeras om möjligheten att anlita annan utförare av aktuell serviceinsats än kommunen och därmed också kunna göra RUT-avdrag för tjänsten. Detta kan bli billigare för den enskilde.

Insatser som betraktas som serviceinsatser är bland andra: städ, tvätt och klädvård, inköp och social samvaro.

4.1.1 Städning

Städning beviljas personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning har svårighet att helt eller delvis sköta sitt hem. Hjälpen beviljas i de avseenden den enskilde inte själv kan tillgodose sina behov eller få dessa tillgodosedda på annat sätt. I insatsen ingår bland annat normalstädning av två rum, kök, badrum och hall, bäddning och renbäddning. Normalstädning av rum innebär att dammsuga stora mattor och golv, små mattor skakas, samt fuktorka golv. I köket dammsuga och fuktorka golv, rengöra diskbänk, arbetsbänk samt spis på ovansida och framsida. I WC rengöra toalettstol, tvättställ, badkar/duschutrymme, speglar, samt fuktorka. Generellt dammtorka fönsterbrädor samt fria ytor. Torka bort fläckar på dörrar, dörrkarmar och ytor runt strömbrytare.

Ändamålsenligt städmaterial ska tillhandahållas av den enskilde vilket innebär en väl fungerande dammsugare, mopp/hink, dammtrasor, skurduk och lämpligt rengöringsmedel. Den enskilde ska erhålla information om vad som ska tillhandahållas i samband med ansökan.

Städning beviljas normalt en gång varannan vecka, om inte särskilda skäl föreligger. Särskilda skäl kan vara att den enskilde använder sig av en utomhusrullstol som smutsar ner inne, motorik- eller synproblem som medför spill och fläckar och liknande.

4.1.2 Fönsterputs

Fönsterputs beviljas upp till två gånger per år och utförs normalt i två rum och kök.

4.1.3 Tvätt- och klädvård

Tvätt- och klädvård beviljas personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte kan, eller har stora svårigheter, att sköta tvätt och klädvård. En förutsättning för insatsen är att en fungerande tvättmaskin och övrig utrustning såsom torkställning finns i nära anslutning till bostaden. I de fall det organisatoriskt fungerar bättre kan tvätt transporteras till för utföraren lämplig plats för att genomföra insatsen. Den enskilde ska vid ansökan informeras om detta samt samtycka. Det kan dock inte krävas att utförarna tvättar på annan plats varför kravet på en fungerande tvättmaskin kvarstår. Tvätt- och sköljmedel tillhandahålls av den enskilde. Tvätt utförs så långt som möjligt i samband med annan insats. Önskar den enskilde att tvätten blir struken ska strykjärn och strykbräda finnas i anslutning till bostaden.

Tvätt och klädvård utförs normalt en gång varannan vecka, om inte särskilda skäl föreligger. Med särskilda skäl avses till exempel situationen då den enskilde har ett större behov av insatsen på grund av inkontinens, motorik- eller synproblem som medför spill och fläckar eller liknande.

4.1.4 Inköp och enklare ärenden

Insatsen inköp kan beviljas som serviceinsats enligt socialtjänstlagen 4 kap 1§ till personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte kan utföra sina inköp själv. Insatsen omfattar regelbundet återkommande inköp av dagligvaror 1 gång per vecka. Om behovet kan tillgodoses på annat sätt föreligger inte rätt till insatsen. Enbart svårigheter att ta sig till affären av andra skäl som till exempel bristande kommunikationer medför inte rätt till denna insats, eftersom behovet kan tillgodoses genom hemsändning. I insatsen ingår det hjälp att skriva inköpslista och plocka in varor, samt att ringa in beställning till affären. Leverans av varor kan verkställas via hemsändning.

Hemtjänsten hanterar inte kontanter varför den enskilde ska tillhandahålla betalkort. Om stöd och rådgivning behövs för att ansöka om betalkort ska utsedd kontaktman vara brukaren behjälplig med detta.

Vid behov av hjälp med apoteksinköp gällande recept ska information till den enskilde om fullmakt och möjlighet till fakturering ges av sjuksköterska alternativt utsedd kontaktman.

Bank- och postärenden utförs som regel inte av hemtjänsten. Om behov av hjälp med bank- och postärenden, eller andra ärenden av ekonomisk karaktär föreligger, ska möjligheten till god man/förvaltare i första hand ses över. Enklare ärenden som till exempel att ta in post, uppläsning av brev mm utförs i samband med annan insats. Hjälp att utträta ärenden via internetbank beviljas inte.

4.1.5 Social samvaro

Social samvaro beviljas till personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte själv kan tillgodose sitt behov av samvaro och social aktivitet. I bedömningen av om denna insats bör väljas för att tillgodose den enskildes behov ska den enskildes egna kontaktnät alltid vägas in. Insatsen kan bestå av samvaro och social aktivitet i hemmet eller aktiviteter utomhus. Den beviljade tiden ska användas utifrån den enskildes behov och önskemål. Det kan röra sig om en pratstund, en promenad eller liknande. Målsättningen med insatsen ska alltid vara att utöka den enskildes möjlighet till meningsfull tillvaro. Insatsen beviljas generellt en timme per vecka. Denna tid kan fördelas under veckan i samråd mellan hemtjänsten och den enskilde.

4.2 Omvårdnadsinsatser

Med omvårdnadsinsatser avses insatser av mer integritetskänslig karaktär. Det kan handla om hjälp med personlig hygien, kläder, toalettbesök, mat och måltidsstöd, tillsyn och avlösning i hemmet.

4.2.1 Personlig omvårdnad

Personlig omvårdnad beviljas personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte kan, eller har stora svårigheter, att själva sköta sin person. Om behovet kan tillgodoses på annat sätt föreligger inte rätt till insatsen.

Med personlig omvårdnad avses i första hand munvård, daglig övre/nedre hygien, eventuell insmörjning, dusch och enklare hårvård i samband med dusch, samt rengöring av hörapparat och glasögon. Hjälp vid dusch beviljas som egen insats. Det kan också röra sig om hjälp med förflyttningar till och från toaletten eller sängen, hjälp med inkontinenshjälpmedel, samt av- och påklädning. Insatsen beviljas utifrån den enskildes behov med ett eller flera besök per dag.

I personlig omvårdnad ryms också insatsen egenvård. För att kunna beviljas egenvård ska den enskilde kunna uppvisa en egenvårdsplan. Denna innebär sådan hälso- och sjukvård som den enskilde förstår att utföra själv, men då det finns fysiska svårigheter att utföra den.

4.2.2 Mat

Om den enskilde inte själv kan klara matlagningen och behöver hjälp med måltider ska kommunens system för matdistribution användas.

Insatsen mat registreras och påvisar att den enskilde behöver matdistribution. Den enskilde debiteras antal beställda matportioner. Behöver den enskilde hjälp med att värma och duka fram maten beviljas omvårdnadsinsatser.

4.2.3 Måltidsstöd

Mat är av central betydelse för alla människors välbefinnande och hälsa. Regelbundna måltider är särskilt viktiga för äldre och för personer med funktionsnedsättning.

Måltidsstöd kan beviljas personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte kan tillgodose sitt behov av mat. Måltidsstöd innebär en möjlighet att få stöd att tillreda frukost och mellanmål, enklare matlagning eller hjälp att värma färdiglagad mat, dukning, disk samt att ta ut sopor. Det kan också innefatta stöd och uppmuntran att äta om sådant behov finns. Insatsen kan också kombineras med tillsyn under måltiden om sådant behov finns. Insatsen omfattar samtliga måltider under dagen och beviljas enbart om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Måltidsstöd registreras som omvårdnadsinsats, genomförandeplan återspeglar hur insatsen ska genomföras.

4.2.4 Tillsyn

Insatsen beviljas personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte känner trygghet och säkerhet i sitt hem. Om behovet av trygghet och säkerhet kan tillgodoses på annat sätt, till exempel genom trygghetslarm, föreligger inte rätt till insatsen. Om behov kvarstår trots trygghetslarm kan insatserna kombineras. Tillsyn kan i första hand ges genom telefonsamtal. Är inte det tillräckligt används tillsynsbesök. Behovet av tillsyn måste vara dagligen återkommande för att beviljas. Behovets omfattning ska dokumenteras.

4.2.5 Anhörigavlösning

Avlösning i hemmet beviljas om någon vårdar en anhörig i hemmet och har behov av avlastning/avlösning. Det förutsätter att den vårdade personen är i behov av tillsyn samtidigt som den anhörige är i behov av avlastning. Avlösning i hemmet kan beviljas upp till åtta timmar avgiftsfritt per månad.

4.2.6 Anhöriganställning

Om den enskilde har önskemål om att beviljade insatser helt eller delvis ska utföras av en anhörig kan detta beslutas av kommunstyrelsens socialutskott. Anhöriganställning kan beviljas om det krävs stöd från en anhörig för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå och att detta inte går att uppnå med hjälp av hemtjänstens insatser.

Beslut om anhöriganställning är ett verkställighetsbeslut och kan därmed inte överklagas enligt förvaltningslagen. Beslut omprövas efter sex månader.

4.2.7 Trygghetslarm

Trygghetslarm syftar till att tillgodose den enskildes behov av trygghet i sitt egna hem.

Med hänsyn till avstånden i Härjedalens kommun anges ingen inställelsetid. Efter en kontakt via larmet är det omsorgspersonalen som bedömer om vilka åtgärder som krävs eller är mest

lämpliga. Det kan exempelvis handla om en direkt åtgärd via larmsamtalet, hembesök, ringa 112 eller förmedla kontakt till sjuksköterska.

För att erhålla servicen trygghetslarm ska den enskilde förstå syftet med trygghetslarm och vara kapabel att använda trygghetslarmet. Vid installation av trygghetslarmet ska den enskilde lämna en kopia av nyckel som behövs för att komma in i bostaden. Nyckel förvaras i låst nyckelskåp hos utföraren.

5. Särskilda boendeformer

5.1 Särskilt boende

När behovet av tillsyn eller kraven på trygghet och säkerhet inte längre kan tillgodoses i det egna hemmet ska det finnas möjlighet att flytta till ett särskilt boende. Särskilt boende beviljas personer som på grund av svår sjukdom eller uttalad ålderssvaghet inte kan uppnå en skälig levnadsnivå med stöd utav hemtjänst, hemsjukvård eller rehabilitering. I denna grupp ingår även de som trots stora insatser från hemtjänst, hemsjukvård eller rehabilitering inte uppnår en skälig levnadsnivå vad gäller trygghet. Har man behov av särskild omvårdnad på grund av demenssjukdom finns särskilt boende med demensinriktning att tillgå. Ett krav för detta är att det finns ett läkarintyg som styrker demenssjukdom.

I särskilt boende kan man få hjälp med omvårdnad som är ett samlingsbegrepp för allt en person kan behöva hjälp med i sin dagliga livsföring, fysiskt såväl som psykiskt och socialt. Inom två veckor efter inflyttning i särskilt boende upprättas en genomförandeplan i samverkan med den enskilde och en kontaktperson utses. Genomförandeplanen specificerar hur, när och på vilket sätt den enskildes hjälpbehov ska tillgodoses.

Möjligheterna att bo kvar i det egna hemmet med hjälp av hemtjänst, hemsjukvård eller rehabilitering ska vara uttömda. Hög ålder eller sjukdom berättigar inte per automatik till biståndet särskilt boende. Att personens egen bostad är olämplig eller belägen på ett sådant sätt att det försvårar för den enskilde att leva där är inte skäl för att bevilja särskilt boende. I dessa fall får den enskilde vända sig till den öppna bostadsmarknaden för att få tillgång till en mer lämpad bostad. Biståndshandläggaren ska vara den enskilde behjälplig med vart han eller hon ska vända sig i dessa fall.

Om den enskilde har önskemål om ett specifikt särskilt boende ska detta dokumenteras i journal och utredning. Önskemålen påverkar inte behovsbedömning och beslut. Därefter fattas ett verkställighetsbeslut om vilket boende den enskilde erbjuds. Hänsyn ska då tas till den enskildes önskemål så långt det är möjligt. Hänsyn tas också till förekomst av lediga boenden, boendenas inriktning och deras geografiska placering. En sökande ska alltid erbjudas boende även om önskemål om specifikt boende för tillfället inte kan tillgodoses.

Om den enskilde tackar ja men inte är nöjd med placeringen så kan man därefter ställa sig i intern byteskö.

Om den enskilde tackar nej och behovet tillgodoses på annat sätt eller behovet inte längre föreligger så finns möjligheten för kommunstyrelsens socialutskott att avsluta ärendet. Detta ska då antecknas i den enskildes journal när och av vilka skäl insatsen särskilt boende har avslutats.

Om den enskilde tackar nej till erbjuden plats erbjuds insatser i form av hemtjänst i det egna hemmet.

Om ett par, makar/sambos/partners, varav en har ett beslut om särskilt boende ska de, om de så önskar, få bo tillsammans i boendet. Om den enskilde som innehar biståndsbeslutet om särskilt boende avlider, får inte make/sambo/partner bo kvar. Denne måste i så fall göra en ansökan om särskilt boende och få det prövat av socialtjänsten.

5.2 Korttidsboende

Korttidsboende beviljas vid behov för exempelvis träning, återhämtning eller vidareutredning då förmågan att klara den dagliga livsföringen i ordinärt boende tillfälligt inte kan tillgodoses med insatser i hemmet genom hemtjänst, hemsjukvård eller rehabilitering.

Korttidsboende kan beviljas som insats i väntan på plats på särskilt boende om den sociala situationen eller omvårdnaden inte går att tillgodose på ett skäligt sätt genom hemtjänst, hemsjukvård eller rehabilitering. När den enskilde flyttar in på särskilt boende avslutas beslutet om korttidsboende.

Om den enskilde tackar nej avslutas korttidsplatsen och den enskilde blir erbjuden hemtjänst, hemsjukvård eller rehabilitering i den ordinära bostaden.

5.2.1 Korttidsboende för tillfällig avlastning

Korttidsboende kan beviljas i form av avlastning för att möjliggöra kvarboende för den enskilde i ordinärt boende. Syftet är att avlasta den som vårdar sin närstående som har ett omfattande omvårdnadsbehov. Detta kan beviljas vid enstaka tillfälle.

5.2.2 Växelomsorg

Regelbundet återkommande växelomsorg beviljas i form av korttidsboende för att möjliggöra kvarboende för den enskilde i ordinärt boende. Syftet är att avlasta den anhörige som vårdar sin närstående som har ett omfattande omvårdnadsbehov.

5.2.3 Korttidsboende i livets slut

Korttidsboende i livets slut beviljas efter utredning som visar att den enskilde verkligen vill sluta sina dagar på korttidsboende.

6. Övriga behovsbedömda insatser

6.1 Ledsagning

Ledsagning beviljas personer som på grund av funktionsnedsättning har svårigheter att själva ta sig till olika aktiviteter eller att utträta ärenden. Om behovet kan tillgodoses på annat sätt föreligger inte rätt till insatsen.

Genom ledsagning ska den enskilde ges möjlighet att delta i samhällslivet och fritidsaktiviteter samt som stöd vid till exempel inköp eller post- och bankärenden. Ledsagning beviljas endast om behovet av förflyttning mellan platserna inte kan tillgodoses på annat sätt, till exempel genom färdtjänst. Handläggaren kan även informera den enskilde om möjligheten att ta kontakt med frivilligorganisationer, om den enskilde så önskar. Ledsagning bedöms individuellt och innebär hjälp från en punkt till en annan. Insatsen kan beviljas för särskilt tillfälle eller regelbundet under en längre period. Ledsagare beviljas endast inom Sveriges gränser. Ledsagning beviljas med maximalt tio timmar per månad. Vid behov av transport i samband med ledsagning, ombesörjer den enskilde själv transporten. Beviljade tiden räknas in i hemtjänsttimmar och omfattas av maxtaxa.

Behövs ledsagning för besök hos sjukvårdsinrättning ska detta ombesörjas av sjukvården. Dock har socialtjänsten det yttersta ansvaret för att personen ska kunna få sitt behov tillgodosett.

Den som uppmärksammar att en person är eller kan komma att vara i behov av färdtjänst bör informera denne om hur den går till väga.

6.2 Boendestöd

Boendestöd är en insats som ges till personer med psykisk ohälsa eller psykiska funktionsnedsättningar. Boendestödet syftar till att på ett pedagogiskt sätt stärka den enskilde i dennes dagliga livsföring genom att motivera och genomföra beviljade insatser tillsammans med den enskilde. Syftet med boendestöd är att tillgodose den enskildes behov av personlig omvårdnad och praktisk hjälp i hemmet utifrån dennes livssituation och förmågor. Insatsen ska bidra till att öka individens möjlighet att leva ett självständigt liv och bryta isolering. Detta kan innebära att boendestöd periodvis enbart ges som motiverande stöd till den enskilde, medan under vissa perioder kan det handla om praktisk hjälp i den enskildes vardag. Insatsen boendestöd är till skillnad mot hemtjänst avgiftsfri.

Boendestöd är en behovsprövad insats och beviljas enligt socialtjänstlagen 4 kap 1 §. Boendestöd utgår från den enskildes hem, men kan också omfatta aktiviteter utanför hemmet. Boendestödet ska också kunna ge stöd i kontakter med myndigheter och viktiga personer i den enskildes nätverk, samt stötta personer till att komma igång med meningsfulla aktiviteter.

6.3 Kontaktperson

Kontaktperson kan beviljas till personer mellan 18-64 år inom socialpsykiatri. Syftet med insatsen är att bryta isolering, stödja och uppmuntra personen till att utöka det sociala nätverket eller delta i fritidsaktiviteter. Insatsen beviljas till personer som saknar socialt kontaktnät eller inte själv har förmågan att ta kontakt med andra. Kontaktperson är en avgiftsfri insats och kan beviljas upp till ett par träffar i veckan.

6.4 Byvaktmästare

Insatsen byvaktmästare kan beviljas den som är under 75 år och som på grund av sin funktionsnedsättning har svårighet att själv utföra de sysslor som ingår i tjänsten byvaktmästeri. Den enskilde ska själv tidigare ha stått för dessa arbetsuppgifter. Den enskilde ska vara folkbokförd i kommunen. Syftet med insatsen är att möjliggöra ett kvarboende i ordinarie bostad och förebygga fallolyckor.

Personer över 75 år kan erhålla insatsen byvaktmästare utan biståndsbedömt beslut. Detta handläggs av avdelningen Arbete och aktivitet.

Rätt till byvaktmästare beviljas inte om hushållet delas med andra personer som bedöms kunna stå för tjänsten eller om det finns hyresgäster i fastigheten.

Följande tjänster ingår i insatsen byvaktmästare: snöskottning, sandning, gräsklippning, lövkrottning, häckklippning, bära in ved samt enklare reparationer/underhåll som inte kräver yrkesmässig kunskap.

Avgift enligt fastställd taxa per timme. Avgiften ingår ej i maxtaxa.